कार्यालय, नागपूर महानगरपालिका, नागपूर
(सचिवालय)

प्रस्तावना :- नागपूर महानगरपालिका क्षेत्रातील आकाशचिन्हे उभारण व जाहिरात
{आकाशचिन्ह विभाग} प्रदिर्शत करणेबाबत नियमन व नियंत्राण ठेवणे तसेच अवैध आकाशचिन्हे, अवैध जाहिरात फलक इ. करीता नियमीत कार्यवाही करणे करीता महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमचे कलम ३८६(२) ची तरतुद व महाराष्ट्र महानगरपालिका [आकाशचिन्ह (स्कायसाईन) व जाहिरात प्रदर्शन करणेचे नियमन आणि नियंत्रण] नियम २०२२ चे नियम २० चे तरतुदी अंतर्गत ठराव क्र. २५८, दिनांक १४.०२.२०२३ अन्वये दिनांक ०१.०४.२०२३ पासुन मंजुर करण्यात आलेल्या नविन आकाशचिन्ह परवाना शुल्क रद्द करून नविन सुधारीत दर दिनांक ०१.०४.२०२३ च्या पुर्वलक्षी प्रभावाने लागु करणेबाबत मंजुरी प्रदान करणेबाबत प्रश्न विचारात घेणे.

Sr. No.	Description	Scale of fees Per Month	Rate Rs.
1	Advertisement on hoarding or wall posts or in the form of non-illuminated sky - sign	For a space upto 1 Sqr. Mtr.	86.00
2	For fixed illuminated sky – signs and advertisements	For a space upto 1 Sqr. Mtr.	194.00
3	For fixed Lit/Non-illuminated sky-sign Gantry Gate advertisements	For a space upto 1 Sqr. Mtr.	344.00

टिप:- सादर करण्यात येते की, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम चे कलम २४४ च्या तरतुदीअन्वये नागपूर महानगरपालिका सिमेत कोणत्याही व्यक्तीने मा. आयुक्त, म.न.पा. महोदयाची अनुमती घेवूनच आकाशचिन्ह उभारणे/जाहिरात प्रदर्शित करणे अपेक्षित आहे.

कलम २४५ च्या तरतुदी अन्वये नियमाचे, अटीचे उल्लंघन केलेले आकाशचिन्हे/जाहिरात, अवैध आकाशचिन्हे/जाहिरात काढून टाकणेचे नागपूर महानगरपालिकेस अधिकार आहे. जनहीत याचिका क्र. ७४९/२००५ करीता मा. उच्च न्यायालय, नागपूर खंडपीठ व जनहीत याचीका क्र. १५५/२०११ करीता मा. उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठ द्वारा अनुक्रमे दि. ०४/०३/२०१०, ३१/०१/२०१७ रोजी पारीत केलेल्या आदेशान्वये नागपूर महानगापालिकेकरीता पुढील प्रमाणे निर्देश आहेत.

१. मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेश/दिशा-निर्देशानुसार झोन स्तरावर अवैध जाहिरात फलक, अवैध बॅनर्स, अवैध स्टीकर्स, झाडावरील, ईलेक्ट्रीक खांबावरील अवैध बॅनर्स, स्टीकर्स इ. काढुन टाकणेची दैनदिन कार्यवाही होणे अपेक्षित आहे.

२. त्या अनुषंगाने देखरेख/नियंत्रण ठेवण्यास्तव प्रत्येक झोन निहाय नोडल ऑफीसरची नेमणूक करणे, प्रत्येक झोन निहाय चमू तयार करून संबंधित पोलीस स्टेशन सोबत समन्वय साधुन काम करणे २४/७ दिवस कार्यवाही करणे, स्थानिक पोलीसांची समन्वय साधुन/मदत घेऊन संबंधीतावर सार्वजनिक मालमत्ता विद्रुपीकरण अधिनियम १९९५ अंतर्गत कार्यवाही करून आकाशचिन्ह परवाना शुल्क, दंड वसुल करणे, अनधिकृत जाहिराती उभारण्यात आलेले घोषणा फलक, होर्डीग, पोस्टर्स इ. काढण्यापुर्वी त्याचे शुटींग किंवा छायाचीत्र काढुन पुरावा म्हणुन संबंधित पोलीस विभागास सादर करणे, त्याचप्रमाणे झोन स्तरावर टोल फ्री क्रमांकसह तक्रार कक्ष उघडण्यात यावे व टोल फ्री क्रमांक व नोडल ऑफीसर व चमूंचा भ्रमणध्वनी, संपर्क क्रमांकचा प्रचार व प्रसार वर्तमानपत्र, मनपा सांकेतीक स्थळावर आणि क्षेत्रीय कार्यालयाचे ठरावीक ठिकाणी प्रदर्शित करणे, प्राप्त झालेल्या तक्रारीचे निराकरण करण्यास्तव संबंधीतांना वळोवेळी कळविणे, अनधिकृत जाहिराती उभारणे हा दंडनिय गुन्हा असल्याबाबतचे फलक मौक्याचे ठीकाणी प्रदर्शित करणे, प्रत्येक प्रभाग नुसार नागरीकांची चमू तयार करुन अनधिकृतपणे उभारण्यात येणाऱ्या घोषणा फलक, होर्डीग, पोस्टर्स इ. वर देखरेख ठेवण्यास मदत घेणे, केलेल्या कार्यवाहीची माहिती संबंधित झोनचे पोर्टलवर उपलब्ध करणे, प्रत्येक झोन निहाय केलेल्या कार्यवाहीची सह आयुक्त, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालाने यांनी दिलेल्या तक्त्यामध्ये नमुद करून पाठविणे,

अभिकरणाव्दारे नागपूर शहरात विविध ठिकाणी उभारण्यात आलेल्या आकाशचिन्हांवर आकाशचिन्हांची परवाना संबंधी संपुर्ण माहिती **QR Code** मधे प्रदर्शित करणे आवश्यक आहे.

३. मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशाचे अनुपालन होणेस्तव झोन स्तरावर दैनदिन कार्यवाही होणेस्तव म.न.पा. चा फार मोठया प्रमाणात अधिकारी/कर्मचारी तसेच पोलीस बळ आवश्यक तसेच साधन सामुग्री (मशनरी) व नैपुन्य **(Skill)** असलेले मनुष्यबळाची सहाय्यता घेणे अपेक्षीत आहे. तसेच अधिप्रमाणात रात्रीच्या वेळेस अनधिकृतपणे उभारण्यात येत असल्यामुळे म.न.पा. अधिकारी/कर्मचारी आणि पोलीस बळ, साधन सामुग्रीसह चमुव्दारे रात्रीच्या वेळेस सध्दा देखरेख/नियंत्रण ठेवणे अति आवश्यक आहे. जेणे करून मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशाचे अवमानना होणार नाही.

तसेच जनहीत याचीका क्र. **७४९/२००५** करीता पारीत आदेशाचे पालन होत आहे किंवा नाही हयाबाबत जनहीत याचिकाकर्ते श्री. दिनेश नायडू नजर ठेवत असतात व अवैध जाहिरात फलक, बॅनर, **cut-outs** व पताका चे छायाचित्र काढून मा. उच्च न्यायालय, नागपूर खंडपीठ च्या समोर सादर करून नागपूर महानगरपालिका द्वारा आदेशाची अवमानना केलेची बाब असल्याचे मा. उच्च न्यायालयाचे निदर्शनास आणून देण्याचा प्रयत्न केल्या जातो. तसेच जनहीत याचिका क्र. **१५५/२०११** करीता मा. उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठ द्वारा महाराष्ट्रामधिल सर्व महानगापालिका, नगरपालिका करीता अवैध जाहिरात फलक, बॅनर्स, **cut-outs** व पताका इत्यादी करीता करावयाचे कार्यवाही संबंधी जे आदेश दिलेले आहेत त्या आदेशाची अंमलबजावणी होणे हेउ केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल त्रैमासिक संचालक, नगरपालिका प्रशासन, मुंबई येथे सादर करणे अभिप्रेत आहे.

उपरोक्त प्रमाणे नागपूर महानगरपालिका सिमेत **२४ x ७** तास झोन स्तरावरील व मुख्यालयीन यंत्रणा कार्यरत असणे गरजेचे आहे. झोन स्तरावरील यंत्रणेकरीता व मुख्यालय स्तरावरील यंत्रणे करीता लागणारे मन्युष्यबळ, यंत्रसामुग्री व स्थावरीलय खर्च बाबत चे विस्तृत विवरण धारिकेच्या उजव्या बाजूस पृष्ठ क्र. **१८४** मधिल तक्ता क्र. **A, B, C, D** अन्वये टाचन आहे.

त्या अनुषगाने खालील प्रमाणे ठराव क्र. **२५८**, दिनांक **१४.०२.२०२३** अन्वये दिनांक **०१.०४.२०२३** पासुन मंजुर करण्यात आले आहेत.

Sr. No.		Description	Scale of fees Per Month	New Rate (Per Sq m.)
1	a	Advertisement on hoarding or wall posts or in the form of non-illuminated sky - sign	For a space upto 1 Sqr. Mtr	130.20
			For every additional Sq. Mtr or less.	130.20
2	a	Advertisement boards carried on vehicle (Non illuminated)	For a space upto 2 Sqr. Mtr	207.55
			For every additional Sq. Mtr or less	207.55
3	a	Illuminated advertisement boards carried on vehicle	For a space upto 2 Sqr. Mtr	370.62
			For every additional 2 Sq. Mtr or less	370.62
4	a	For fixed illuminated sky – signs and advertisements	For a space upto 0.2 Sqr. Mtr	74.00
			For every additional 0.2 Sq. Mtr	74.00
5	a	For illuminated sky - signs and advertisements exhibited on screens by means of lantern, neon	For a space upto 0.5 Sqr. Mtr	415.00
			For every additional 0.5 Sq. Mtr	415.00

परंतु परवाना शुल्काच्या दराबाबत नागपूर ॲडव्हरटायजींग असोसिएशन सहमत नसल्याचे व परवाना शुल्क दर निश्चित करतांना विचारात घेतलेल्या बाबी मध्ये विसंगती असल्याचे नागपूर ॲडव्हरटायजींग असोसिएशन दिनांक **१९.१२.२०२३** च्या निवेदनाव्दारे निदर्शनास आणुन देण्याचा प्रयत्न केला आणि त्या अनुषंगाने त्यांनी निवेदनाव्दारे उपस्थीत केलेल्या विसंगतीचा बाब निहाय स्पष्टीकरण सादर केले. तसेच नागपूर महानगरपालिकेच्या झोन स्तरावर व मुख्यालय स्तरावर **२४ x ७** तास करावयाचे कार्यवाही करीता विचारात घेतलेला खर्च मध्ये व विचारात घेतलेल्या **Sky-sign** प्रदर्शन क्षेत्रामध्ये विसंगती आढळते.

त्या अनुषंगाने मे. इर्मेजिस इंजीनियरींग सोलुशन प्रा. लि. व्दारा सुधारीत अहवालानुसार अवैध जाहिरात फलक, अवैध बॅनर्स, अवैध स्टीकर्स, झाडावरील, ईलेक्ट्रीक खांबावरील अवैध बॅनर्स, स्टीकर्स इ. वर कार्यवाही खर्च आणि म.न.पा. क्षेत्रात विविध वैध आकाशचिन्हाचा वास्तविक प्रदर्शित होणार क्षेत्रफळ विचारात घेवून नागपूर महानगरपालिका क्षेत्रातील आकाशचिन्हे उभारण व जाहिरात प्रदिर्शत करणेबाबत नियमन व नियंत्राण ठेवणे तसेच अवैध आकाशचिन्हे, अवैध जाहिरात फलक इ. करीता नियमीत कार्यवाही

करणे करीता महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमचे कलम **३८६(२)** ची तरतुद व महाराष्ट्र महानगरपालिका [आकाशचिन्ह (स्कायसाईन) व जाहिरात प्रदर्शन करणेचे नियमन आणि नियंत्रण] नियम **२०२२** चे नियम **२०** चे तरतुदी अन्वये खर्चाच्या प्रमाणात खालील प्रमाणे आकाशचिन्ह परवाना शुल्कामध्ये सुधारणा करता येवू शकते.

Sr. No.	**Description**	**Scale of fees Per Month**	**Rate Rs.**
1	Advertisement on hoarding or wall posts or in the form of non-illuminated sky - sign	For a space upto 1 Sqr. Mtr.	**86.00**
2	For fixed illuminated sky – signs and advertisements	For a space upto 1 Sqr. Mtr.	**194.00**
3	For fixed Lit/Non-illuminated sky-sign Gantry Gate advertisements	For a space upto 1 Sqr. Mtr.	**344.00**

वरील बाब विचारात घेवून ठराव क्र. **२५८,** दिनांक **१४.०२.२०२३** अन्वये दिनांक **०१.०४.२०२३** पासुन मंजुर करण्यात आलेल्या नविन आकाशचिन्ह परवाना शुल्क रद्द करून नविन सुधारीत दर दिनांक ०१.०४.२०२३ च्या पुर्वलक्षी प्रभावाने लागु करणेबाबत मंजुरी प्रदान करणेबाबत प्रश्न विचारात घेणे.

सविस्तर माहिती नस्तीत संलग्न आहे.

पारीत ठराव

ठराव क्रमांक :- 53/मनपा/प्रशासक **दिनांक :- 04/03/2024**

महाराष्ट्र शासन नगरविकास विभागाकडील शासन आदेश क्रमांक एमसीओ-२०२०/प्र.क्र. ७१ (भाग-२) /नवि-१४ दिनांक ०३/०३/२०२२ अन्वये महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमातील तरतुदी व विशेषत: कलम ४५२ अ च्या (१ अ) व (१ब) मधील तरतूदीनुसार दिनांक ०४-०३-२०२२ अन्वये मला प्राप्त झालेल्या अधिकारानुसार उपायुक्त (महसूल), आकाशचिन्ह परवाना विभाग यांनी वरील प्रमाणे प्रस्तावीत केल्यानुसार नागपूर महानगरपालिका क्षेत्रातील आकाशचिन्हे उभारण व जाहिरात प्रदिर्शत करणेबाबत नियमन व नियंत्राण ठेवणे तसेच अवैध आकाशचिन्हे, अवैध जाहिरात फलक इ. करीता नियमीत कार्यवाही करणे करीता महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमचे कलम **३८६(२)** ची तरतुद व महाराष्ट्र महानगरपालिका [आकाशचिन्ह (स्कायसाईन) व जाहिरात प्रदर्शन करणेचे नियमन आणि नियंत्रण] नियम **२०२२** चे नियम **२०** चे तरतुदी अंतर्गत ठराव क्र. **२५८,** दिनांक **१४.०२.२०२३** अन्वये दिनांक **०१.०४.२०२३** पासुन मंजुर करण्यात आलेल्या नविन आकाशचिन्ह परवाना शुल्क रद्द करून नविन सुधारीत दर दिनांक ०१.०४.२०२३ च्या पुर्वलक्षी प्रभावाने लागु करणेबाबत मंजुरी प्रदान करणेबाबत प्रश्न विचारात घेऊन,

Sr. No.	Description	Scale of fees Per Month	Rate Rs.
1	Advertisement on hoarding or wall posts or in the form of non-illuminated sky - sign	For a space upto 1 Sqr. Mtr.	86.00
2	For fixed illuminated sky – signs and advertisements	For a space upto 1 Sqr. Mtr.	194.00
3	For fixed Lit/Non-illuminated sky-sign Gantry Gate advertisements	For a space upto 1 Sqr. Mtr.	344.00

उपरोक्त प्रस्तावास मा. प्रशासक यांनी मंजुरी प्रदान केली.